

Antony Flew'un dilimize '*Yanılmışım Tanrı Varmış*' şeklinde çevrilen kitabının orijinal adı, "Dünyanın En Ünlü Ateisti Fikrini Nasıl Değiştirdi" şeklindeydi. Bu, elbette bir düşünürün, özellikle de tanınmış bir bilim adamının düşüncesinde tashihe gitmesi açısından son derece önemli bir değişimdir. Ancak ben buradaki itirafı, daha ziyade Flew'un bilimsel dogmatik olmadığı gibi, ateist dogmatik de olmadığı ve dolayısıyla üretken ve canlı bir düşünürün şeffaf dürüstlüğü olarak okuyorum. Bu bir bakıma Sokratesçi iddiaya mutabık kalmaktı: 'Kanıtın götürdüğü yere git.' Flew, Dawkins gibi inatçı ve hırçın ateist olmadığını göstermesi bir yana; Dawkins gibi kendiyile meşgul olmadığını da beyan etmiş oldu.

Dahası Flew, yaşam öyküsünü anlatırken de, zımnen imanın bir tür bütünlük hamlesi olduğuna; geçmiş yaşantı travmatik ve parçalanmamış olursa, insanın kendi ruhunun farkına varmasının diğer adının inanma olduğuna işaret ettiğine tanık olmaktadır. Bu durumda Dawkins'in hikayesini incelemenin ve onu yargılamaktan ziyade zorunlu sonucunu terennüm ettiğini kabul etmek durumundayız.

Kuşkusuz Flew'un söylemi de önemli; ancak bu esasında Batı düşüncesini özellikle de akılcılık (rasyonalizm) ve tecrübecilik (empirizm) düşünsel ilmeklerini iyi bilenler için şaşırtıcı olmasa gerektir. Zira temelci düşünce olarak isimlendirebileceğimiz Varlık metafiziği, şu ya da bu düşünsel seyirlerden sonra deyim yerindeyse aslına rücu ederek, Varlık lehine konuşacaktır.

Zaten Flew da ilk cümlesinde, bunun mahiyetini ilan ediyor: "Deizme 'geçişim'..." , yani zihinsel muhakeme sonucu ulaştığı Tanrı deist bir Tanrı tasavvurudur. Daha sonra Flew Tanrı'yı keşfinin nasıllığını şu şekilde izah ediyor:

"Tanrı'yı keşfimin doğaüstü fenomenden hiç bahsetmeden doğal bir düzeyde geliştiğinin altını çizmeliyim. Geleneksel olarak doğal teoloji denen bir uygulamaydı. Bilinen dinlerin hiçbirisiyle bağlantısı olmadı. Ayrıca Tanrı'yla ilgili kişisel bir deneyimim ya da doğaüstü veya mucizevî denecek türden bir deneyim yaşadığımı da iddia etmiyorum. Kısacası Tanrı'yı keşfim inancın değil, muhakemenin bir yolculuğudur (s. 93)".

Sonuçta Flew, tek başına insan muhakemesinin bizzat düşürerek Tanrı fikrine ulaşabileceğini ileri sürmektedir. Tecrübeci bir düşünür olan Flew'in son noktada rasyonalizmi eleştirmekten ziyade onunla mutabık kaldığını ilan ettiğini görmekteyiz. Çünkü o, özellikle semavi dinlerin ibadet edilen Tanrısı ile Aristoteles'in zihnindeki İlahi varlığın bir ve aynı şey olduğu söyler. Kısacası onun, tek Tanrılı dinlerin Aristoteles'in Tanrısıyla aynı niteliklere sahip olduğunu söylemesi zaten açıkça ifade ettiği gibi, Tanrı tasavvuruna, mucizevi bir iman yoluyla değil, sadece muhakemenin yolculuğuyla mümkündür.

Evreni Araştıran Bilimsel Bulgular Bir Yaratıcı Fikrine İşaret ediyor:

Flew'a göre, evrenin başlangıcının nasıl meydana geldiğini cevaplamak oldukça zor gözükmektedir. Bu yapı içinde insanın daha kaba ya da işlenmemiş canlılardan ya da maddeden evrildiğini varsaymak için yeterli veri yok gibi gözükmektedir. Antony Flew, "fizikçilerin evren çağına ilişkin görüşlerinin, evrenin kendiliğinden doğduğunu kanıtlanabilmesine pek fazla zaman tanımadığını gösterdiğini söyleyerek bir uyarıda bulunmaktadır." O, Darwin'in bile evrenin karmaşık işleyişinin bir ilk neden tarafından veya büyük akılla gerçekleştirilmiş olduğuna işaret ettiğini ifade eder. Kısacası hayatın cansız materyalden kendiliğinden oluşumunu (abiyojenez) savunmak sadece bir ön

kabulü savunmaktan başka bir şey olmayacaktır. Burada bir şeyin canlı olmasının ne anlama geldiği önem kazanmaktadır. Yine Flew'a kulak verecek olursak, her şeyden önce bu soruya, kimya ve genetik gerçeklerle nasıl ilişkili olduğuna dair temel düşünce içinde cevap verilmelidir.

Flew'a göre, Aristotles'in hayati teleolojiyle bağlantılandırması, Darwin'in doğal seleksiyonundan daha ikna edici gözükmektedir. Çünkü Darwin'in teorisi sadece, rekabetçi olmayan her şeyi elimine etmekten başka bir şey yapmamaktadır. "Bir varyasyonun, eliminasyondan kurtulmak için gerçekten rekabetçi bir avantaj sunması gerekmez; yalnızca sahibine rekabetçi bir dezavantaj yüklememesi yeterlidir". Sonuç itibariyle doğal eleme/seleksiyon teorisi, sadece güçlü olanın hayatta kalmasını söyleyen bildik bir düşünceyi merkeze almaktan başka bir şey yapmamaktadır. Özellikle Ben Bencildir kitabında Dawkins, zoolojik açıklamanın bir sonucu olarak, insan ile hayvan arasındaki farkı olabildiğince yaklaştırmıştır. O, biyolojik bir tür olan insanın kendine özgünlüğünü ve biricikliğini mümkün olduğu kadar inkar ediyor. Çünkü bütün canlılar bir tür biyolojik güç ekseninde var ya da varolmayacaktır Dawkins'e göre.

Bilindiği gibi, bu konuda Dawkins tavizsizdir ve yaşamın kaynağını şöyle izah eder: Doğal koşulların ortaya çıkmasını kimyasal olaylar dizisi yamanın ilk başlangıcı için önemlidir. Sonra hayati önemdeki bileşen, bir tür genetik molekül yerini aldıktan sonra, bu süreci artık Darwinci doğal seçim izleyecektir. Şartların insan için uygun olarak varolması ise, kimyasal bir modelin gezegenimiz üzerindeki yaşamın varlığına ilişkin iyi ve tamamen tatmin edici bir açıklamayla, bir başka ifadeyle büyük rakamların sihriyle ilişkilendirilmektedir. A. Flew eğer bu sihirli sayılar ve kimyasal bir model işi çözecekse, aynı mantıktan hareketle tek boynuzlu atlar üzerinde veya onların yaşama ihtimali hakkında da benzer büyüleyici hesaplar yapılabileceğine işaret eder.

Kutsal kitaplar ve özellikle Kur'an da insanın dünyaya gelmesinde bir evrim sürecinin olduğuna işaret eder: O, insanın evriminden bahsederken, onun çeşitli evrelerden geçtiğine -71/14- (kan pıhtısından, bir insan oluncaya kadar) temas ederken, akılları ikna edecek, daha makul bir tablo sunmaktadır. Ancak kimyasal bir molekülün hem bir tırlın hem de insanın başlangıcın büyüklüğüne iksiri olduğunu söylemez. Genetik moleküllerle yaratma başlatılınca bir yandan, materyalizm öte yan da determinizm birlikte iş görecektir. Bir yaratıcı ya da Büyük Zeka'yı iptal etmenin en makul görünen yolu bu olmalıdır. Flew'ın fizikçi Gerald Schroeder'e atıfta bulunarak, bir kum yığını ile bir dâhinin beyninin kimyasal yapısını aynı olduğunu söylemesi, sadece maddeye duyulan kör ve temelsiz inançla ilgilidir. Ancak meselenin düğüm noktası burada başlamaktadır?

Bilincin Açıklanamaması Tanrı'nın Varlığını Zorunlu Kılıyor!

Flew'a göre, Dawkins (bile!) açıkça itiraf etmektedir ki, insanı özgün kılan bilinci, yani subjektif bilinci kesinlikle açıklayamamaktadır ve bu durum karşısındaki çaresizliğini 'Tanrı kahretsin' diyerek dışa vurmaktadır. Kasıtlı olarak da, bilinçle ilgili tartışmalardan uzak durduğunu söylemektedir Dawkins.

Flew da önceden sıkı bir tanrıtanımazken, evrenin büyük bir Zeka ile başlatıldığına inancını itiraf etmesiyle birlikte, insanın bilinç, düşünme yetisi, anlama ve anlam verme kabiliyeti, daha da önemlisi bir benliğin teşekkülü Tanrı fikrini ya da bunların varlığını gerekli kılmaktadır. Bir başka ifadeyle Flew, Tanrı fikri ve benliğin gelişmesini mümkün kılan, bilinç, dil, anlam ve benliğin kaynağı olan bir gücün varlığı insana bunları kabul ettirmeyi zorlamaktadır demektedir ve bu konuda şunları söylemektedir:

Hepimizin farkında olduğu en temel gerçeklik, insan kişiliğidir ve bu kişiliğin anlaşılması yaşamın kaynağına dair bütün sorular hakkında anlayışlar sunar ve bütün olarak bu gerçeklikten anlam çıkarır. Benliğin fizik ya da kimya açısından açıklanması şöyle dursun, tanımlanmasının bile mümkün

olmadığını biliyoruz. Bilim benliği keşfetmez; benlik bilimi keşfeder. Benliğin varlığını açıklayamayan hiçbir evren tarihinin tutarlı olamayacağını biliyoruz.

Sonuç olarak ifade etmeliyiz ki, Flew'un evrenin harikulâde yaratılmasından bir Tanrı fikrine gittiğini söylemesini muhakemenin bir sonucu gibi görmekle birlikte, onun özellikle bilinç, benlik, yaşam, düşünce gibi kavramlar üzerindeki mütalaası neredeyse William James'in insan ruhunu Tanrısal ruhun bir uzantısı olarak gören ve bilinç ırmağı şeklindeki, yaşantı, bilinç ve benlik etkileşimini metafiziksel alanla irtibatlandırmasını dolayısıyla da muhakemenin yanında imana da sanki yer açma ihtimalini sezinlemekteyiz.

Ne var ki bunları söylerken, Hristiyanlığa aşırı vurgusu çok yadırganmaktadır. Kanımca Hristiyanlığın fazlasıyla ifsad olmuş tarafı bir yana, bir insan veya düşünürü belirleyecek olan onun kendi kültürüdür. Bu nedenle, Flew diğer dinlere hoşgörülü bakabilirse! onun Hristiyanlığı öne çıkarma çabası çok abartılı bulunmamalıdır.

<http://www.haber10.com/makale/13532/>